

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Булгароктон бр. 59.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у ул. Леонтос-ту-Софу бр. 13.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

РАД И НОВО ВРЕМЕ

(Свршетак)

Лорд Лејверхелм, мисли да би радник могао пристати на систем зараде према резултатима предузећа, али само под два услова. Прво, ако се до веће производње дође умешношћу и бољим познавањем посла, да се норме за радничке зараде не смањују простим *pro dixit* послодавчевим. Друго, у случају увођења које нове машине, која производњу чини јефтинијом, да радник има свој део у користи која се од машине има. Другим речима, свака нова економнија машина треба да је добро дошла и да се употреби, али и радник који се служи њом треба да има већу зараду него пре.

Не само што лорд Лејверхелм тврдо верује у повећање надница и осталих прихода, он је тако исто одлучан адвокат скраћења радног времена и давања што више прилика за умну и физичку забаву и развијање.

Тужан живот што га проводи највећи део индустријских класа мало разумеју они који пишу под срећним околностима. Лорд Л. сумња, да ће они, који су из њега изашли да се изложе опасностима, напорима и тегобама рова и борбе, марити да га поново снесе.

Промене рада, како је обично Гледстон говорио, најбољи је облик одмарања; и они међу нама, чији су послови променљиви и занимљиви, могу, баш услед те разноврсности промене, радити стално и напорно до дванаест па и четрнаест сати дневно. Али мало их је међу нама у стању да схвати огромну разлику између таквог живота и бедног, жалосног и монотоног таворења човека или жене, који раде по осам до десет сати дневно под фабричним условима, који су, тако рећи, слични условима једне мртве машине. Радник најчешће престаје да има за то време човечију личност, већ постаје аутоматом.

Једини пут да се избегне ова тужна монотонија, која отупљује дух и убија душу, јесте усвајањем шесточасовног дневног рада. Док ће гвоздена машина радити дневно дванаест сати уместо осам, људска машина, ако смем тако да се изразим, састојала би се из две смене, од којих би свака радила по шест сати.

Лорд Л. верује — у чему се наслања и на искуство — да би људска машина могла урадити толико исто за шест сати, колико сад за осам, изузев у једном малом броју индустрија, где нарочити услови преовлађују, док ће нови часови машинског рада створити толико повећање у производњи, да ће се иста плата моћи давати радницима за тих шест сати рада, као сад за осам. Јер очевидно је, да ће машине, уз нешто повећану потрошњу угља, радити по исту цену за дванаест часова, за коју сад раде осам. Часови доколице могу се употребити на умно или физичко усавршавање, које успособљава раднике за више ствари. Овај се идеал неће моћи одмах добити, али му треба тежити.

При закључку, лорд Л. изнео је, да ће другога у рововима и борбеној линији вршити јак и повољан утицај на односе између Капитала и Рада после рата.

Ако узмогнемо да сачувамо или улијемо тај дуг другарства у свој индустријски и трговачки живот, он ће много допринети, да се отклоне подозрење и неповерење, које су тако често у прошлости ометала отворен, пријатељски споразум између послодаваца и радника. Неповерење и подозрење су два најтежа душевна стања против којих треба ратовати и које треба савладати. Она развијају изопачену умешност у налажењу задњих намера тамо, где ових нема. У рововима људи свих класа не само што су

чешали раме уз раме; они су се један поред другог борили, заједно гледали у очи смрти и опасности, научили да поштују и разумеју један другог и да верују један другом.

Имајмо поверења, да ће утицај тог узајамног познавања и поштовања допринети разумевању, тешкој сарадњи и потпуној хармонији и да ће онемогућити у будуће индустријску класну борбу.

Цео проблем — тако простран и замршен — врло је озбиљан, један од најозбиљнијих који ће се појавити, кад мир дође. Време није још зрело за саветовања, али сви послодавци, изгледа лорду Л., добро би урадили, да осмотре проблем са свију страна и да буду спремни да изађу у сусрет неизбежним променама блиске будућности.

ЗВЕЗДИЦЕ

Неколико савезничких војника гурају један вагон, али не могу да га крену. Наша два војника, случајно пролазећи, приђоше да помогну и покрену вагон.

Па настављајући пут објашњавају њих двојица: «Не умеју они. Они гурају на троа! а ми на ен!»

Гаргантуа

ВОЈВОДКИЊА ОД ПАЛИЈАНА ОД СТЕНДАЛА

— ИЗ ИТАЛИЈАНСКИХ ХРОНИКА —

3.)

Дијане, видећ да је њена госпођа на путу да послуша кобну страст коју је она умела у њој да распламти, и сама је била подлегла љубави коју јој је инспирисао Домицијен Форнари. Сада је била сигурна да ће се удати за њега. Али је Домицијен био мيران и скроман младић, хладног и уздржљивог карактера; заноси његове сладострасне љубазнице на место да га привежу, ускоро су му постали досадни. Дијана Бранкачи била је блиска рођака фамилије Карафа; он је сматрао за сигурно да ће бити убијен чим ма шта о његовим љубавним односима допре до страшног кардинала Карафе.

Војводкиња је већ од извесног времена била подлегла љубави коју је осећала према

Марселу, када једног дана нестале Домицијена Форнарна из села у које је био изгнан маркиз од Монтебела. Тек доцније се чуло да је се био укрцао у пристаништу Нетуно; без сумње је био променио име јер се више никад није ништа чуло о њему.

Ко би могао да опише Дијанину жалост? Војводкиња је дуго слушала са благонаклоношћу њено јадиковање, али јој једног дана да на знање да јој је то постало досадно. Дијана, која је већ била напуштена од свог љубазника осећала је најсвирепије нагоне. Она дође чак и до уверења да је војводкиња отпратила Домицијена и да му је дала новац за пут. Ова луда идеја остваривала се искључиво на неколко примедба које јој је

војводкиња раније била учинила. После сумње дошла је одмах и освета. Она оде да тражи аудијенцију код војводе и исприча му све што се догађало између Марсела и војводкиње. Војвода није хтео у то све да верује.

Помислите, рече јој он, да има већ петнаест година како ништа нисам имао да пребацим војводкињи; она је се одржала пред свима заносима двора; најлепши принчеви па и сам војвода од Гиза, командант француске војске, пропали су код ње а ви хоћете да подлегне једном простом ађутанту?

На несрећу, село у коме је се налазио војвода било је у даљено свега на две миље од оног где је била војводкиња и Дијана је могла често да дође у аудијенцију а да војводкиња о том не сазна. Освета је била постала њено једино задовољство и она је

одавала војводи све до најмањих детаља.

Она му је стално говорила да Марсел готово сваког вечера долази код војводкиње око једанајест часова и остаје код ње до јутра. У почетку те су приче толико мало утиска чиниле на војводу да он није хтео ни две миље да прође па да се око пола ноћи појави код војводкиње.

Али, једном када се војвода налазио у Галече а када је већ падао мрак, Дијана упаде сва узрујана у војводин салон и јави му да је Марсел ушао у војводкињину собу. Војвода, који је у том моменту био рђаво расположе, узео свој мач и оде у собу своје жене где се појави на једним скривеним вратима. Марсел је био код војводкиње. У ствари, они нису били сами јер је ту била и собарица. Војводкиња је била у постели а Марсел се налазио на три корака од ње.

ДНЕВНА ПОЛИТИКА

Солун, 5. августа.

Разочарења — која смо неизбежно морали доживети због превелике природне жеље да што пре дођемо у Србију и због наде да ће се, приликом сваке операције, то постићи — учинила су код нас, да се не скреће пажња на огромне операције на западном фронту или бар им не придајемо велику важност. Истина, не може се утврдити, да ли ће и у колико ће ове операције престављати неку велику офанзиву, заузимајући територије, али су оне извесно гигантска битка морала и гвожђа између два крајње огорчена противника. И таква битка, не само да није мале важности, већ се може ићи дотле, да се стекне нада да ће у овој битки бити замашан део победе у војничком смислу.

Ван разговора је да велика невоља нагони Немачку да тражи мир, чак и онда кад од тог тражења очекује само срамоту. То је стицај разних околности, који је на то приморава, и само је уверење, да су војнички јаки, могло да је учини непопустљивом. И све те досадашње околности, у вези са искуством који ће добити са западног фронта и које ће их разуверити у схватању о некој војничкој надмоћности, довешће Не

Војвода је био изван себе од беса. Он скочи на Марсела и пошто га је стегао за грло, одведе га у суседну собу где му нареди да скине оружје са себе а затим га преда стражи која га одведе у затвор у Соријано.

Војводкиња је остала у својој палати под јаком стражом. Војвода није био свиреп и хтео је, пошто га је прошла прва љутња да утиша ствар. Али се све било брзо прочуло и кадринал, његов брат, упутио му питање када мисли да крвљу криваца спере за себе срамоту.

Војвода тада позове брата своје жене Анастасија Торанда да са њиме пресуде Марселу за браколоство.

После испита сведока, који и ако су мучени нису могли ништа да докажу, изведен је Марсел. Он је знао да га чека смрт и да је неби мучили одмах је изјавио: «Истина је да

мачку у положај да се са њом може разговарати о правди и слободи. — Можда и скорије него што се верује.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Атина. — Једна депеша из Швајцарске јавља, да су односи између Бугарске и Турске неповерљиви и с једне и с друге стране, ипак се, и једна и друга, без поговора повињују наређењима из Берлина.

Њујорк. — Досада има у Њујорку 116 смртних случајева од сунчанице и много стотина случајева тешког оболевања.

Цирих. — Један немачки аероплан летео је јуче над Базелом. На њега је пуцано

из пушака, те је био принуђен да се врати.

Њујорк. — Аргентина се врло живо спрема. Око хиљаду радника раде и дан и ноћ у фабрици муниције. Њихов број ће се извесно удвојити, пошто министар морине жели да флота буде у таквом стању да се може мобилисати за 24 часа и да се шток муниције подигне на максимум. Листови бележе та факта као врло значајна, пошто међународни положај Аргентине постаје сваки дан озбиљнији због затегнутости с Немачком.

Атина. — Листови потврђују вест да је нестало јеног званичног документа, по коме немачка влада гарантује Грчкој да њена територија неће бити повређена.

Атина. — Скупштина је синоћ усвојила закон о увођењу ратног закона у целој Краљевини Грчкој.

Како живе Романови

Пресељени на Крим чланови бивше династије, изгледа, потпуно су се помирили са својим новим положајем.

Марија Феодоровна

Као што је познато, на имању Ај-Тодор, на девет врта од Јалте, налазе се сада: мати Николаја II Марија Феодоровна, кћер њена Олга Александровна Куликовска са болесним мужем коњичким капетаном и бивши велики књаз Александар Михаилович са супругом Ксенијом Александровном и децом.

Недавно Марија Феодоровна и Олга Александровна, по одобрењу местних власти, дошле су у Ливадију. У спроводу од стране комесара и војних делегата, Марија Феодоровна и ћерка јој, прво су посетиле нови инвалидски дворца, где су детаљно разгледали унутрашња одељења, интересујући се буквално које каквим ситуацијама.

Особиту пажњу Марије Феодоровне прављачиле су собе бивше царице у левој половини дворца, са мноштвом појатних ходника, тајанствених

капела и у зиду маскираних ормана; а тако исто и собе бизшега наследника.

Молба Марије Феодоровне да јој се покажу собе и кабинет Николаја II није могла бити задовољена, кабинет и собе бизшега цара су под печатом.

Затим су посетиоци отишли у стари дворца. Пошто је разгледала дворца, царица-мати прешла је у ливадски парк. У парку се била скупила гомила љубопитљиваца и војника из месног гарнизона, који су на поздрав Марије Феодоровне одговорили гробним ћутањем.

У Ај-Тодору Марија Феодоровна занима се сеоским газдинством. Она се усрдно стара о својој сопственој градиници, у којој гаји своју омиљену шпарглу.

Александар Михајловић

Александар Михаилович у прво време бавио се археологијом. Он је ишао далеко по околини и вршио ископавања. Али месне власти обратиле су на то пажњу, после чак му је било предложено да изучава-

ње кримске археологије одложи за боља времена.

Тада је Александар Михаилович латио астрономије, аеронаутике и виноградарства. Данас он вежба децу у физичким напорима и заједно с њима сам лично спрема дрва за зиму.

Николај Николајевић

Бивши генералисим Николај Николајевић живи на имању своје жене; у живописном Чаиру (код Јалте).

Он живи савршено повученим животом, не показујући се чак ни у врту. Већи део времена Николај Николајевић проводи у писању мемоара, који, по суду информисаних личности имају врло велику историску вредност. Мемоаре своје бивши велики књаз предаће Академији Наука, са непроменљивим условом: да буду штампани после његове смрти.

Осим мемоара Николај Николајевић пише данас врло опсежну историју царовања Николаја II, а тако исто довршава монографију: »Ко је прави виновник светског рата« у којој ће бити историским документима изнети узроци европске колизије.

Врло је могуће да овај интересантан рад буде кроз кратко време публикован у коме историском журналу.

Неутрална зона

С установом строга надзора и контроле, чланови бивше династије апсолутно су лишени слободе кретања.

Аутомобили су им реквирирани.

За шетњу одређена им је омања, тако звана »неутрална зона«. На граници те зоне су страже.

Кореспонденција

Кореспонденцију, која долази на име чланова бивше династије готово са свих крајева Русије, брижљиво прегледају специјални цензори и у највећем броју случајева уништавају.

Готово сва ова писма имају карактер молби за материјалну помоћ.

У том погледу занимљиво је писмо неког »Уредника бившег монархистичког листа«, који се обраћа Марији Феодоровној с молбом да му да

субвенцију од 50.000 рубаља за издавање једног монархистичког листа, »који је поставио себи за задатак да васпостави права њеног несрећног сина«.

Неки »хемичар« нуди Романовима своје услуге за 100 хиљада рубаља те да издајствује олакшање срдбине Николаја II.

Установа стража иде на то, да нико са страже не уђе у забрањену зону. Лица пак, која под разним формама покушавају да пређу ту »границу«,

неизоставно се задржавају и подаргавају се испитиву.

Намирнице

Намирнице за чланове бивше династије деле се гачно по одређеном реду и никаква молба за добијање намирница мимо реда не прима се. На пример молба Марије Феодоровне да јој се да три пуда шећера за кување слатка одбијена је.

У опште живот Романових на Криму личи на живот скромних поседника, који мирно животаре код својих кућа.

СТАРА БУГАРСКА ПОСЛА

Женева, 5. августа.

Јављају да ће ускоро доћи у Швајцарску једна бугарска мисија да упозна свет са бугарским циљевима рата и да код швајцарског народа пробуди симпатије према Бугарској. Бугарској влади није било потребно да се излаже узалудним трошковима око одашиљања својих мисионара у романску Швајцарску. Они ће викати у пустињи, и ти ће нам узвици постати несносни... Милчева помаже данас нарочито пропаганда, коју је развио Пасаров у Берну. По нашим врло тачним обавештењима он долази често, чак врло често, инкогнито у Женеву. Његове честе шетње оставиле су јак утисак на извесне кругове у Женеву, који се губе у претпоставкама о правом карактеру његовог путовања.

Овај се бугарски посланик виђа у хотелу »Национал« где се забавља са личностима које се само могу брижљиво избегавати. Изгледа да је г. Пасаров добио и нарочите инструкције да интригира у корист зближења Руса и Бугара.

ЗА МИР И СЛАВУ

Крф, 3. авг.

Јуче је у Валони свечано откривен споменик умрлим војницима, веома дирљиво и срдечно. Освећење је извршио наш митрополит са два свештеника. Ту је генерал Фереро држао дирљив говор у част наших палих хероја, а генерал Вацић одговорио је у име Њ. В. Престолонаследника. Изасланици Владе и Врховне Команде такође су у кратку изјавили благодарност. Био је постројен батаљон војске; свирана је српска и талијанска химна и извршено дефиловање. О ручку

генерал Фереро наздравео је нашем Њ. В. Краљу, Њ. В. Престолонаследнику, војсци и народу, а генерал Вацић одговорио и наздравео талијанском Краљу и Његовом Дому, војсци и народу. Присутствовао је и генерал Маро, који је нарочито дошао са Крфа ради тога, затим талијански адмирал из Валоне и велики број италијанских официра, од којих су многи дошли са фронта. Генерал Фереро је учинио све да свечаност испадне лепо. На плочи, на гробу наших војника, чије су кости ту нађене, где је сада подигнут споменик записане су ове речи: »Јуначким Србима, који после

сам издао свога господара и да сам га обезчастио.

Војвода је дрхтао од гњева. Чим је Марсел изговорио ове речи он скочи на њега и зада му три ударца мачем који му одмах одузму живот. Дијана Бранкачио је била ту, као сведок и више мртва него жива без сумње да се горко жалала за све што је учинила.

— Недостојна жено, узвикну војвода спазивши се је, ти си једини узрок моје несреће на којој си радила, Морам да те наградим за твоје красно дело. Рекавши то, он је ухватио за косу и пресече јој грло ножем. Затим нареди да се оба леша баце у једну бару.

О свему овоме известио је пару младих кардинала Карафа, син маркиза од Монтебела. Када му је све испричао, папа је рекао:

— А шта је било са војводкињом?

Ово је била смртна пресуда за ту несретну жену. Међутим, било што се она налазила у другом стању, било што је војвода јако волео своју жену и поред свег својег неверства, он није могао да се реши да је убије.

Ово је учинио конте Алифа, брат војводкињин, који је по тадашњим појмовима о части био исто толико осрамоћен као и војвода. Он је, са једним рођаком војводкињиним и са једним свештеником упао у собу војводкињину и саопштио јој да ће да умре. Свештеник га је тада умолио да одложи казну док се војводкиња не породи, али је он одговорио:

— Мислите ли ја ћу да се вратим у Рим са овом љагом на образу?

Затим је обавио један свилен гајтан војводкињи око грла и затегао га тако да је она убрзо издахнула.

Свештеник је затим изјавио да је војводкиња умрла као добра хришћанка и да се за

све време молила, понављајући речи: »Верујем у Бога!«

(Крај)

БЕЈАЗКУЛА

Од Л. Албастадо.

Најкарактеристичнији споменик вароши Солуна је извесно Бела Кула, која се гордо диже на његовој источној страни, купана таласима архипелага, из чије се пене, по грчкој митологији, родила Венера. Солун је без Беле Куле, исто то што и Париз без своје Ајфелове Куле, Страсбург без свог високог торња, Венеција без свога Лава Светог Марка.

Као у свакој уметничкој и античкој грађи, општина и турске власти су увек били пословички равнодушни према старим споменицима вароши. Уметничке старине и које су преживеле под турском управом, порушене су, искварене

па чак и уништене као ствари непотребне. Тако, у мају месецу 1911 год. од доласка султана Мехмеда V. у Солун, Општина да би проширила суседну улицу Беле Куле, жртвовала је лидове и оградне са пушкарница око куле, који су, као појас штитили Кулу од сваког сарнављења. Солунски едили због једне обичне царске посете, жртвовали су споменик коме нема равна у старој историји.

Белу Кулу су једни сматрали као дело Млечана или Беновљана, а други као грађевину турску, јер показује много сличности са извесним грађевинама, подигнутим у току XV. века од султана.

Данас је изван сумње, по тврђењу г. Штрика, да Бела Кула пада у време млетачке владавине Солуном.

За време од 1423 до 1430 год. Млечани су владали Солуном и његовом околином где су имали великих трговачких и стратешких интереса. Тако исто страње колоније, франц насељеници из Пизе, Бенове, Малте и т. д. добили су грађанско право. Колонија млетачка заузимала је готово цело једно столеће најважније место у Солуну, где је добила извесну надмоћност, тако да је неслога са Грцима, којих је по броју било највише, била одавна почела. Али, после неколико година, републиканска звезда Св. Марка поче да бледи, под надмоћношћу турске власти која је расла из дана у дан. Тада Млечци увидоше потребу да преговарају са деспотом Андроником, који тада држаше

епске борбе са надмоћнијим непријатељем, принуђени на дуго, мучно повлачење, изнемогли подлегоше жудећи за далеком отаџбином, њихова ратна браќа Талијани прикупивши кости, откривене ветровима и морем, подигоше овај споменик у име вечитог мира и славе 1916—1917.

ПРЕТРЕС У БОСНИ

Цирих, 5. августа.

Према вестима из Сарајева, тамошњи војни суд отпочео је суђење педесеторици Срба оптужених за велеиздају. Међу њима има петоро деце испод 15 година, три жене и шест стараца изнад 60 година.

Државни тужилац тражио је смртну казну за тридесет и једног од оптужених а за све остале вечиту робију.

Већ првих дана претреса утврђени су многи важни сведоци.

ТУРСКИ ТУТОРИ

Атина, 5. авг.

Нови часопис „Анадолија“ који је данас почео да излази, објављује сензациона открића Кемал Мидата, сестрића Мидат паше. Из ових открића види се, да је Немачка преко својих агената учинила да Турска објави рат савезницима, не осврћући се на мишљење председника владе и већине министара.

Према једној званичној изјави немачког министра спољних послова, коју Кемал Мидат има код себе, немачка влада никада није примила укидање капитулација у Турској и тражила је да Порта потпише специјалну конвенцију, по којој се Турска ставља под прави протекторат Немачке. Немачка, на против,

није потписала никакав уговор, који би дао Турској компензације за

ове уступке. Она је потписала само чисто војничке уговоре.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати. — Није примљен. — Извештај од 23 сата. — У току дана Немци нису у Белгији вршили никакав нов покушај напада. Французи су се утврдили на терену, који су освојили северно и источно од Бисхута. Од Ери Граштена који је у француским рукама па до реке Бронбек, они су успели да очисте неколико оаза немачког отпора. Број њихових заробљеника прелази сад 400 а плен 15 топова и велики број митраљеза.

Канонада је била доста жива на разним тачкама фронта на Ени а нарочито у области висоравни пред Краоном. — Немци су бацили 250 граната на Ремс: два цивилна лица убијена.

На десној обали Мезе артилеријска борба и даље је јака на сектору шуме Кормер. Нема пешадијске акције.

Два немачка аероплана оборена су ватром нарочитих топова против аероплана.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

На фронту Ипра савезници су поправили свој положај у близини Стенбека и заробили још заробљеника. Иначе ситуација се није изменила и никакав против напад непријатељ није предузимао.

Савезници су запленили 24 немачка топа и неколико тешких оруђа. На фронту Лозе учврстили смо наше положаје, које смо заузели јуче по подне, и заузели смо још земљишта западно од Ланса. Број

заробљеника из ове области, од почетка нашег напада, достигао је сада 1120, од којих 23 официра. Последње ноћи извршили смо успео препад источно од Вернеја, допрли смо до прихватне непријатељеве линије тако да је претрпео велике губитке.

ДОГАЂАЈИ

МАНАСТИР ДЕВИЧ

Окупационе власти војне затвориле су српски манастир Девич. Сва манастирска имаovina конфискована је.

„ЗУЛУМЂАР“

У недељу 6 августа играће се у позоришту „Тоша Јовановић“ омиљена и успела Ђоровићева босанска слика „Зулумђар“, комад у три чина с певањем. Г. Гошић игра своју врло добру улогу, Селима а Емину г-ђица Јовановићева.

РУЖНА ТРГОВИНА.

Солунска полиција је окрила велику количину масла и јаја, коју су разни трговци прикривали и тајно продавали по претерано високој цени. Ова роба је одузета а ти „трговци“ су оптужени суду.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Мадрид. — Ситуација је још доста критична: Влада држи седнице по целе ноћи. Неколико сукоба било је у предграђима Мадрида. Објављена је оваква званична нота: »Мир влада у земљи. Вође овог револуционарног по-

кушаја ухапшени су. Очекује се, да ће одмах почети рад у центрума који су попустили пред наговором агитатора. Завођење реда биће одмах«.

Петроград. — Провизорна влада одлучила је да објави црну листу у којој ће бити имена 581 трговачке куће из Шведске, Данске, Норвешке и Холандије са којима су забрањене све трговачке везе.

Петроград. — Провизорна влада је решила, да се на приходе бившег цара, који се сматрају као његови лични, од 18 фебруара 1917, наплати порез за 1917 год.

Петроград. — »Биржевија Вједомости« јављају, да је одлука да се цар са целом породицом пренесе у Тоболск, у Сибир, донесена због тога што је откривен план за контра револуцију, којој је центар био у Царском Селу.

Њујорк. — Њујорк Ворлд јавља: г. Пот, шеф америчке мисије у Русији изјавио је, да ће шаљање америчких трупа у Русију учинити јак утисак на руске револуционаре. Ови имају велико поверење у Сједињене Државе, јер сматрају да је иста ступила у рат потпуно без личних интерес.

Петроград. — Један телеграм из Москве »Руској Вољи« јавља, да се генерал Корнилов примио за главног команданта под овим условима: 1. Он хоће да буде одговоран само пред својом савешћу и пред народом; 2. Нико се не може мешати ни у његове војне операције нити у његова производства; 3. Мере које су последњих дана предузете на фронту да се прошире и иза фронта и у депоима; 4. Услови које је он телеграфисао генералу Брусилову 18. јуна да буду усвојени.

Мадрид. — Шпански министар унутрашњих дела изјавио је новинарима да је, приликом претреса у једној кући у Мадриду, нађен, под

душеком, социјалиста Ларго Кавалеро као и неколико рудара штрајкача. — У унутрашњости су нови штрајкови. — У неким спољним квартовима штрајкачи су изазвали nerede. Они су енергично угушени; има неколико рањених.

Рим. — Председник Француске републике присуствовао је једном великом ревију италијанске војске. Пратили су га Краљ и генерали Кадорна и Поро. Затим је посетио варош Горицу и раздао француске ордене италијанским заставама и војницима.

ПАРИЗ. — Резиме француске штампе, без изузетка, о папним предлозима: Овај Понтификов докуменат има жалосних празнина. Он прокламује отворено само потребу рестаурације Белгије и реституцију француских заузетих области. А у замену зато предлаже повраћање колонија Немачкој Он не води рачуна о патњама и штети, коју су претрпели покорени народи, јер пропушта да предвиди легитимне поправке Он нуди само несигурне трансакције за Алзас и Лорен, за Србију, за Румунију и чак за Пољску. Он прави исте теразије за нападаче и жртве. — Животни интерес Француске забрањује преговоре о миру под сличним околностима.

ВАШИНГТОН — Вилзон је поднео Сенату да одобри наименовање 200 генерала за нову војску.

Лондон. — »Дели Телеграф« каже, да су немачки услови из Ватикана управо оно што се очекивало. Али ће савезнички услови остати они, који су увек били, тојест, потпуна рестаурација, потпуна накнада и гаранције за будућност.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

СОЛУН. — Непријатељ је бацно на Битољ више од 2000 зрна; варош је запаљена; број жртава је непознат.

варош, да би је добили и од ње створили једну наслону стратегску и трговачку тачну.

Чим су добили варош у посед, Млечани жртвоваше велике суме да је утврде, мислећи да од ње направе друге Млетке. И заиста, архиве Св. Марка су нам сачувале пројекте предузећа које је Република организовала у овом циљу. Одмах у почетку било је утврђења која је требало преизградити, затим Усамљена Самарија (Бела Кула) би подигнута на морској обали, где се постави један командант и трупе. Флота адмирала Фантина Михаила остаде стално у Заливу. Године 1424, Бернабо Лорендано би наименован за Јаку од Солуна а чувени Јакопо Дандоло, за капетана.

Али Млечани нису имали великог успеха за време владавине Солуном, на една беда, увођење режима и систе-

ма млетачког, тешки намети и мре рђави односи са црквеним властима, повећање незадовољство народно према Млечанима.

Априла 20. 1426. год. султан Мурат потврди један уговор са Млечанима, који наметаше један данак од 10.000 аспри плаћан годишње, највише на приходе од соли. Један турски судија би наименован за судске и финансиске спорове, који би се могли појавити међу муслиманима. Командант утврђења Самарија подпао је под власт гувернера вароши.

Утврђење Самарија је сagraђено (према тврђењу источних и млетачких археолога) око 1423—24 год. Оно је требало да замени једну старију кулу, која је штитила византиски зид. Нова тврђава имала је још и један замак, назван замак Седам Кула, као и друге две куле за одбрану,

које су Турци звали Кушак-Кулеси и Скеле Кулеси. Ова последња је разрушена од прилике пре педесет година а била је заштићена јужним зидом који је ишао дуж мора.

После заузећа Солуна, млетачка кула је служила као прототип султану Мурату II, да конструише помоћу латинских архитеката тврђаву Богас-Кесен, коју су Грци звали Лемокопија, данас Румели-Хисар, на источној страни Босфора.

По натпису који је красно зид куле а који је уништен као што смо раије казали у 1911 год. приликом султановог доласка. Султан Солиман II Величанствени извршио је преправку. По истом натпису кула је названа Бурђ-Есед што ће рећи Лавова кула, да би се опоменуло, вероватно, на Лава Св. Мар а, знамење Млетачке Републике.

Доцније, у Белој Кули је станао један јаничарски корпус, што јој даде име Кула Јаничара.

Око XVII века би на њу постављено око двадесет топова. Потом, служила је као затвор. У току XVIII века доби име Канли Куле (Кула крви) а по наређењу општинске, које датира од пре петнајест година, доби назив Беаз-Куле. Тада је одређена а осуђеник Натан Геледи, осуђен на 15 год. градског затвора, стави себи у дужност да је намала да би добио слободу.

ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ

У војној пошти Врховне Команде налазе се писма и карте из Србије за ова лица:

Ђорђе Милосављевић од Драге Манојловић, Београд. Адам Димитријевић од Милице Милчић, с. Бунар.

Драгиша Драгутиновић од Маре, Београд.

Давидо Давидовић од Боже из Београда.

Добра Душановић од Живке Петрушић, Врњач. Бља. Драгомир Димић од Драгомира Ранковића, Причевић.

Драгомир Димитријевић од Љубице и Ђоке Нешић.

Димитрије Димитријевић од Маре.

Глиша Динић од Радивоја, Гича.

Гаја Димитријевић од Манасије, Доброводице,

Велимир Давидовић од Кате Драгачевац.

Вијислав Данић благ. пек. чете од Миће.

Драгољуб Г. Драгојевић полиц. писар из Шипа. од Катарине, Београд.

Богомир Достанчић од Чедомира, Лапово.

Писма и карте ових лица означена су под бројем 2963 до 2977.

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО А. Д. СОЛУН

УЛИЦА ПОБЕДА БРОЈ 11 — НА КЕЈУ ДО БИОСКОПА „ПАТЕ“

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.

Врши обичне и телеграфске новчане исплате.

Врши на својој благајни мењање — размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

Прима транзитну робу у своје транзитне магацине — антрпоте у Солуну.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно.

У П Р А В А.

СРПСКИ ДУВАН — СРПСКИ ДУВАН КОСТА ЧОМИЋ И ЛЕОН СТАВРИЋ КОД „СРПСКОГ ВОЈНИКА“

ИГЊАТИЈЕВА БР УЛ. 133 (преко пута покр. чарш. до трамв. стан.)

Препоручује своје велико стовариште

*** СРПСКОГ ДУВАНА ***

и циг.-пап. свију врста, које продају по најбољим условима

Поред дувана у радњи се може добити и колонијалне робе као: шећера, кондезованог млека, разних конзерви, и т. д.

Зато се препоручује српским војницима — куририма — да неизоставно сврате у нашу радњу где ће моћи да се снабду свима потребама по најумеренијој цени.

Купцима дувана даје се проценат по погодби.

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ

БЕОГРАД

где се кувају само српска јела, а нарочито недељом српска гибаница. Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка, такође и француски и грчки коњак.

Јела чиста српска са свињском машћу.

Препоручујући се српској војсци и публици, молимо је за посету.

С особитим поштовањем,

Ђира Васић трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатер

РЕСТОРАН „КОЛУМБО“

— СОЛУН —

Улица КОЛУМБО број 13,
— до Главне Интендантуре.

Препоручује српској војсци, а нарочито онима, који долазе са положаја, своју одличну српску кујну у којој се кувају само српска јела и то на чистој свињској масти.

Увек има врло доброг хладног црног и белог вина. —

За посету моли

БУРА ЈОВАНОВИЋ, угоститељ.

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИВОЈЕВИЋА

УЛИЦА НИКИ 35, — ПОРЕД МОРА

Препоручује српске књиге:

„Лазарица“, народна епоеја у 24 песме, др. 3; „Југославија“ Др. 2.50; „Песме бола и поноса“ Др. 2; „Венеричне болести“ Др. 2; „На капији будућности“, превод са француског Др. 1.50; „На помолу“ Др. 1.50; „Ружа“ Др. 1.50; „Божур“ Др. 1.50; „Косово“, нар. песме Др. 1.—; „Сечање на отаџбину“ Др. 1.—; „Ратне песме“ Др. 1; „Цвеће“ Др. 0.70; „Са српског фронта“ Др. 0.50; „Беседе игумана Методија“ Др. 0.50; „Антихрист“, интересантно пророчанство Др. 0.40; „Робовање“ Др. 0.30; „Мишарска победа“ Др. 0.30; „Свеске Тајне прерватне организације“; „Српски календари“ 0.40. Речнике Стевовића: у фином повезу од платна српско-француски Др. 6; француско српски Др. 6.—, повезани уједно Др. 10; мали џепни фотографисани у истом повезу српско-француски Др. 3, и француско-српски Др. 3. Граматике Петровића, оригиналне, метода Гаспај-Ото Сауер, српско-енглеске Др. 7, српско-италијанске Др. 7. Учитељ енглеског језика од Ђорђа Петровића, у тврдом повезу Др. 5, а у меком повезу Др. 3. Речник: српско-енглески и енглеско-српски повезан уједно у тврдом повезу, од Луја Кана, Др. 4.50. Речник: за почетнике српско-француски и француско-српски од Серафимовића, Др. 1.50. Дописне карте: са сликама повлачења српске војске кроз Албанију, колекција 8 комада Др. 1. Романи: „Хаџа“ од Сјенкјевића, у српском преводу, Драхма 3.—.

ТАЛИЈАНСКИ МАГАЦИН

У УЛИЦИ ФРАНК 32

Отворен је талијански магацин и снабдевен војничким потребама — профујантом.

Продаја искључиво савезничким трупама.

ПРОДАЈА У ТАЛИЈАНСКОЈ МОНЕТИ
а у осталој по курсу.

— УЛИЦА ФРАНК БР. 32 — СОЛУН —

ЈЕДИНА СРПСКА БЕРБЕРНИЦА ЂУРЕ ПОПОВИЋА

У УЛИЦИ КОЛУМБО БР. 18 :: СОЛУН

Препоручује се сваком брату Србину као најсолиднија, к ко у погледу рада тако и саме чистоће. Посао се обавља брзо и лако по најновијим хигијенским прописима и правилима.

Моли за посету

Ђура Поповић, берберин.

ПРОДАЈА ДУВАНА

УЛИЦА АЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГ БРОЈ 4.
У БЛИЗИНИ ХОТЕЛ „ТЕЛЕГРАФ“ И ВОЈНЕ ЗАДРУГЕ

Отворио сам продавницу српског дувана цигарета и цигар папира, исте продаваћу искључиво српској војсци и српском живљу. Стога скрећем пажњу свима војним куририма, који долазе у Солун ради снабдевања намирницама и дуваном, да изволе посетити моју продавницу ради набавке дувана, где ће добити велики рабат (од 50 до 100 динара 8 од сто, преко 100 динара 10 од сто, преко 500 динара и више по погодби).

У мојој радњи може се вршити промена новца са најповољнијим курсем.

Увек свој своје!

Споштовањем
Риста К. Стајић
трг. из Врање

ФОТОГРАФ

МИЛАН КРЧМАРЕВИЋ :: СОЛУН

ХОТЕЛ ПАРИЗ = СОБА БР. 55.

Јавља српској публици да врши СЛИКАЊЕ преко целог дана у хотелској башти по умереној цени. :: Нарочито се скреће пажња српским војницима, да је сликање на дописним картама врло солидне израде.